

SKARBY ORIENTU

Sei Shōnagon

Zapiski spod wezgłowia

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

DIALOG

Sei Shōnagon

Zapiski spod wezgłowa,
czyli notatnik osobisty

Przełożyła z japońskiego i opatrzyła przypisami
Agnieszka Heuchert

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Wydawnictwo Akademickie

DIALOG

Zapiski spod wezgłowa, czyli notatnik osobisty

Spis treści

- Okładka
Karta tytułowa
Karta redakcyjna
*W*prowadzenie
*W*iosną najpiękniej jest o świcie...
*M*iesiące
*N*owyy Rok...
*Z*upełnie inaczej brzmią słowa...
*G*dy ukochany syn zostaje mnichem
W rezydencji ministra Taira Narimasa
*K*otka cesarza
*N*owyy Rok, Festiwal Lalek...
*C*eremonia nadawania rang dworskich
*N*owa rezydencja cesarza
*G*óry, które lubię najbardziej
*S*zczyty górskie
*R*ówniny
*T*argi
*G*łębiny
*J*ak że piękne jest jezioro Biwa...
*G*robowce cesarskie
*P*rzeprawy promowe
*B*udowle
*P*arawan w północno-wschodnim skrzydle pałacu Seiryō

Smutek mnie ogarnia, gdy pomyślę...

To, co przygnębiające

o, co męczące

o, czym ludzie pogardzają

o, czego nie cierpię

ak ja nie znoszę mężów mamek...

udzie, którzy piszą listy nie przestrzegając etykiety

ochanek wracający do domu o świcie

iedy moje serce bije mocniej

o, co budzi miłe wspomnienia

o, co sprawia przyjemność

owóz biryōge

oły

onie

oźnica

wita

aziowie

oty

aznodzieja powinien być przystojny...

merytowani sekretarze

izyta w świątyni Bōdai

ezydencja Koshirakawa

siódmym miesiącu panuje nieznośny upał...

witnące drzewa

tawy

estiwał

rzewa

taki

o, co eleganckie

wady

siódmym miesiącu

o, co niestosowne

a korytarzu

o, co nieodpowiednie

żentelmen zawsze powinien mieć switę

traż przyboczna

ujiwara Yukinari

pel dworzan

akie to okropne, kiedy dobrze urodzony mężczyzna...

zieci powinny być pulchne...

ie ma nic gorszego...

rzejżdżając obok pewnej rezydencji...

rzez otwartą bramę wspaniałej rezydencji...

odospady

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

osty
iejscowości
ioła i krzewy
ntologie poezji
ematy wierszy
wiaty
o, co budzi niepokój
o, czego nie można porównać
a gałęziach wiecznie zielonych drzew...
ajlepsza pora na spotkania zakochanych
imowym rankiem
izyta
o, co niespotykane
watery dam
rzygotowania do Nadzwyczajnego Festiwalu
odczas wizyty Jej Wysokości w Urzędzie Dworu Cesarzowej
o, co niedorzeczne
o, co nie powinno niemile zaskakiwać
o, co przyjemne
spaniale jest...
zień po zakończeniu Inwokacji Imion Buddy
ujiwara Tadanobu
wudziesiątego piątego dnia drugiego miesiąca
odczas mojej nieobecności w pałacu
o, co budzi uczucie smutku
o wizycie w strażnicy Gwardii Pałacowej Lewej Strony...
ewnego razu, gdy Jej Wysokość...
o, co wspaniałe
o, co pełne elegancji
ej Cesarska Mość wybierała tancerki Gosechi...
rzystojny służący, który przypina panu miecz ceremonialny...
ałac cesarski podczas ceremonii Gosechi
utnia Mumyō
rzed zasłoną do apartamentów cesarzowej...
amka Jej Wysokości
o, co irytuje
o, co wprawia w zakłopotanie
o, co niemile zaskakuje
o, co sprawia przykrość
odczas postu w piątym miesiącu
dniu audiencji
adca średniego stopnia Takaie
odczas pory deszczowej
ani Shigeisha weszła do cesarskiej rodziny
witnące śliwy przed pałacem

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

statniego dnia drugiego miesiąca
o, co odległe od zakończenia
asahiro jest pośmiewiskiem
ogatki
asy
statniego dnia czwartego miesiąca
oraące źródła
o, co brzmi inaczej niż zwykle
o, co w rzeczywistości wygląda lepiej niż na obrazie
o, co wygląda lepiej na obrazie niż w rzeczywistości
ima
ato
o, co porusza serce
Nowy Rok, kiedy pielgrzymuję do świątyni...
o, co budzi uczucie osamotnienia
o, co wywołuje wrażenie duszności
o, co budzi niesmak
o, co utraciło swoją moc
odlitwa
aka to niezręczna sytuacja...
ewnego razu usłyszałam, że Jego Ekscelencja kanclerz...
ewnego razu w dziewiątym miesiącu...
szóstym miesiącu
drugim miesiącu...
worzanin z Urzędu Cesarskiego Dworu przyniósł...
amy dworu cesarzowej...
ziesiątego dnia każdego miesiąca...
ewnego wieczoru Yukinari...
ewnej ciemnej, bezksiężycowej nocy w piątym miesiącu...
ok po śmierci cesarza En'yū
o, co nudne
o, co pociesza w nudzie
o, co bezwartościowe
óź może być wspanialszego niż...
o śmierci kanclerza
ziesiątego dnia pierwszego miesiąca
wóch mężczyzn grających w *sugoroku*
ęczyzna grający w *go*
o, co wygląda przerażająco
o, co wygląda czysto
o, co wygląda nieczysto
o, co wygląda nieprzyjemnie
o, co wzbudza emocje
o, co zachwycające
o, co świadczy o arogancji

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

łowa, które budzą niepokój
o, co wygląda identycznie
o, co odpychające
o, co nabiera znaczenia
udzie, którzy wyglądają na cierpiących
o, czego zazdrościć innym
o, co niecierpliwie oczekiwane
o, co niepokoi
czasie żałoby
adca cesarski kapitan Tadanobu i kapitan Nobukata...
o, co brzydkie, choć niegdyś wydawało się wspaniałe
ie można liczyć na...
zytanie sutr
o, co dalekie, choć bliskie
o, co bliskie, choć dalekie
ródła
ubernatorzy prowincji
rząd *Gon no kami*
onorowi urzędnicy piątej rangi
rządnicy szóstej rangi
obieta, mieszkająca samotnie
ama dworu, która wyjeżdża z pałacu
dy spadnie śnieg
ewnego wieczoru za panowania cesarza Murakami...
ani Miare no senji
iedy po raz pierwszy przybyłam do pałacu...
udzie wielce zadowoleni z siebie
ysoki urząd jest najbardziej pożądaną rzeczą...
iatr
o jesiennej wicherze
o, co wytworne
yspy
łaże
atoki
wiątynie buddyjskie
utry
biory wierszy chińskich
uddowie
powieści
ąki
odlitwy
uzyka
ry
ańce
nstrumenty

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

nstrumenty dęte
o, co godne obejrzenia
piątym miesiącu lubię wyjechać...
porze wielkich upałów
rysy na Festiwalu Majowym
apach ubrań
jasną, księżycową noc
o, co powinno być wielkie
o, co powinno być krótkie
o, co powinno być w domu
rzystojny posłaniec niesie list...
yjazd cesarza
ic nie irytuje mnie bardziej...
ieznany mężczyzna na korytarzu
ej Wysokość rezydowała w pałacu Sanjō...
ziesiątego dnia dziesiątego miesiąca
ikt nie ma lepszego słuchu...
rudny kamień do rozcierania tuszu
iorę do ręki czyjeś przybory do pisania...
isty są czymś tak banalnym...
zeki
ajazdy
zgórza
hramy shintoistyczne
pady
łońce
siężyc
wiazdy
hmury
o, co hałaśliwe
o, co niedbałe
łowa, które brzmią nieuprzejmie
o, co impertynenckie
rzędy wysokich rangą dostojników
rzędy książąt
nisi buddyjscy
rzędy dam dworu
ajlepsze miejsca służby
ałac Ichijō
udzie, którzy zmienili się tak bardzo, jakby narodzili się ponownie
ewnego dnia śnieg przykrył ziemię grubą warstwą...
rzwi wahadłowe w korytarzu
o, co szybko przepływa
o, czego ludzie zazwyczaj nie wiedzą
ewnego wieczoru w piątym czy szóstym miesiącu...

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

drodze do świątyni Kamo
od koniec ósmego miesiąca...
o, co wyjątkowo brudne
o, co przerażające
o, co dodaje otuchy
odzina aranżuje małżeństwo córki...
o, co cieszy
ej Wysokość rozmawiała z damami dworu...
ego Eksceleńcja kanclerz zarządził...
o, co uświęcone
ieśni
olor spodni
trój myśliwski
olor płaszcza
iedobrze jest używać...
zaty spodnie
achlarz rozkładany
achlarz zakładkowy
wiątynie i miejsca festiwali
rzylądki
hatki
znajmianie godzin
południe, gdy mocno świeci słońce...
apitan Minamoto Narinobu
ęczyzna, który zawsze pisał listy „nazajutrz rano”
ego dnia czyste niebo...
o, co pełne dostojęstwa
urza z piorunami
arawany
echałam okrężną drogą...
ewnego dnia spadło dużo śniegu...
omocnicy Mistrza Wróźb
trzecim miesiącu spędziłam czas postu...
świątyni Kiyomizu
wudziestego czwartego dnia dwunastego miesiąca
ospodarz domu
om moich marzeń
iewanie jest zaraźliwe...
ależy zachować ostrożność...
ewien gwardzista...
atka generała Prawej Strony Michitsuna
atka kapitana Narihira
hciałam przepisać wiersz...
ziewczyzna niskiej rangi
ewnego wieczoru...

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

iasunka bonzy
ewien młodzieniec stracił matkę...
ewna dwórka miała romans...
ozmawiałam z pewnym mężczyzną...
zata karaginu
reny
ateriały
zory na tkaninach
atem najlepiej...
akie to przykre, kiedy tak przystojny młodzieniec...
horoby
akie to przykre, kiedy pada deszcz...
ie znoszę mężczyzn, którzy jedzą...
izyta w świątyni Hatsuse
o, co trudno wyrazić
ficjalne szaty...
ostojeństwo to najbardziej pożądana cecha...
iękna twarz
posób, w jaki jedzą cieśle...
powiedz coś...
dziewiątym miesiącu jedną z dam...
zasem dama musi pożyczyć powóz...
łody mężczyzna lubiący miłosne przygody...
rzystojny młodzieniec jechał konno...
om z dużym ogrodem
o, co okropnie wygląda
robiło się tak ciemno...
apitan średniego stopnia Gwardii Lewej Strony
ibliografia
wydawnictwie
eria

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Tytuł oryginału: *Makura no sōshi*

Redakcja: Magdalena Pluta

Projekt okładki: Ewa Majewska

Copyright by Wydawnictwo Akademickie Dialog, 2012

Wydanie elektroniczne

Warszawa 2014

Wydawnictwo Akademickie DIALOG

00-112 Warszawa, ul. Bagno 3/218

tel./faks: 22 620 87 03

e-mail: editions@dialog.edu.com.pl

www.wydawnictwodialog.pl

ISBN 978-83-63778-47-7

Plik ePub przygotowała firma eLib.pl

al. Szucha 8, 00-582 Warszawa

e-mail: kontakt@elib.pl

www.eLib.pl

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Wprowadzenie

Zapiski spod wezłowania są jednym z arcydzieł literatury japońskiej, a zarazem pierwszym utworem z gatunku *zuihitsu*, czyli szkiców. Ich autorką jest dama dworu znana jako Sei Shōnagon (ok. 965–1024). Pochodziła z rodu Kiyowara. Wstąpiła na służbę do cesarzowej Teishi ok. 993 r. i pozostała na dworze aż do jej śmierci w 1000 r. Z bogatego dorobku Sei Shōnagon do naszych czasów zachowały się jedynie Zapiski spod wezłowania oraz około 40 wierszy.

Zapiski spod wezłowania są zbiorem krótkich historyjek, szkiców i anegdot przedstawiających życie na cesarskim dworze w latach 997–1000.

Nazwy japońskie zostały podane w międzynarodowej transkrypcji J.C. Hepburna, w formie nieodmiennej (np.: pan Yukinari, z panem Yukinari, o panu Yukinari), z zachowaniem japońskiej kolejności pisania nazwisk i imion, tzn. pierwszy człon jest nazwiskiem, a drugi imieniem (nie dotyczy to przydomków dam dworu, co zostało wyjaśnione w przypisach).

Zasady wymowy wyrazów japońskich:

ch – czytamy jak polskie ć

j – czytamy jak polskie dź

sh – czytamy jak polskie ś

y – czytamy jak polskie j

z – czytamy jak polskie dz

w – czytamy jak niezgłoskotwórcze u

ō – czytamy jak oo

ū – czytamy jak uu

i – przed innymi samogłoskami czytamy oddzielnie.

Wyrazy chińskie zapisano w transkrypcji *pin 'yin*.

Wiosną najpiękniej jest o świcie...

Wiosną najpiękniej jest o świcie, kiedy zarysy gór jaśnieją i stają się coraz wyraźniejsze, a delikatne, lekko fioletowe chmurki przepływają ponad nimi.

Latem najpiękniejsze są noce. I to nie tylko wtedy, gdy świeci księżyc, ale także noce bezksiężycowe, gdy w ciemnościach migotają świetliki. Podczas deszczowych nocy również panuje niezwykły nastrój.

Jesienią najpiękniejszy jest zmierzch. O zmierzchu wszystko wygląda tak cudownie! Zachodzące słońce opromienia szczyty gór, które zdają się być zupełnie blisko, a wrony powracają do swych gniazd parami, trójkami, czwórkami... Czy to nie piękne? Albo klucze dzikich gęsi – maleńkie punkciki na niebie. Lubię tę chwilę, kiedy słońce całkiem już zajdzie i słychać tylko szum wiatru i brzęczenie owadów.

Zimą najpiękniejsze są ranki. Gdy spadnie śnieg albo mróz okryje ziemię bielą. Ale nawet jeśli nie ma ani śniegu, ani szronu, przyjemnie jest, kiedy służba przynosi węgle i rozpala ogień. Nadchodzi południe. I choć powoli ociepla się, ja nadal czuję chłód. Ogień w palenisku zmienia się w biały popiół, wtedy jest bardzo niemiło.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Miesiące^[1]

Bardzo lubię miesiąc pierwszy i trzeci, przełom czwartego i piątego. Miesiąc siódmy, przełom ósmego i dziewiątego, dziesiąty i dwunasty. Właściwie każda pora roku ma swój niepowtarzalny urok.

---

^[1] W Japonii obowiązywała rachuba czasu oparta na kalendarzu lunarno-solarnym, tak więc wymieniane tu miesiące nie pokrywają się ze współczesnym kalendarzem europejskim.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Nowy Rok...

W Nowy Rok niebo roz pogodziło się, a w powietrzu unosiła się tajemnicza mgiełka. Tego dnia wszyscy wyglądali wyjątkowo pięknie i elegancko. Z przyjemnością patrzyłam, jak składają życzenia noworoczne cesarzowi i świętują pierwszy dzień nowego roku.

Bardzo lubię siódmy dzień pierwszego miesiąca, kiedy ludzie zrywają pędy młodych ziół kielkujących spod topniejącego śniegu^[2]. To niezwykle, jak wszyscy cieszą się na widok młodziutkich roślinek wschodzących niedaleko pałacu, w miejscu, gdzie nikt by się tego nie spodziewał. W tym dniu wszyscy mieszkający poza pałacem przybywają w pięknie przystrojonych powozach na Paradę Białych Koni^[3]. Razem z innymi damami pojechałam na ceremonię. Kiedy przejeżdżałyśmy przez bramę pałacu, powóz podskoczył na progu tak, że stuknęłyśmy się głowami. W powstałym zamieszaniu połamały się grzebienie, które powypadały nam z włosów. Bardzo nas to rozbawiło. Przed Urzędem Gwardii Pałacowej Lewej Strony stała duża grupa dworzan, którzy trzymali w rękach łuki i śmiali się głośno. Ich śmiech spłoszył konie. Odsunęłam zasłonę w powozie i rozejrzałam się dookoła. Za ogrodzeniem spostrzegłam dwórki krzątające się tu i tam. Ach, jakże szczęśliwa musi być osoba mogąca tak swobodnie poruszać się po cesarskim pałacu!

Spostrzegłam, że jeden z żołnierzy przechodzący koło mojego powozu manie dokładnie upudrowaną twarz. Ciemna skóra przebijała spod bieli pudru, tak jakby topniejące płaty śniegu odsłaniały czarną ziemię. Doprawdy, wyglądało to fatalnie.

Nagle konie stanęły dęba, parszając głośno. Przestraszyłam się trochę, więc usiadłam w głębi powozu i już nie widziałam tak dobrze, co się dzieje na zewnątrz.

Ósmego dnia pierwszego miesiąca w pałacu panuje wielkie poruszenie, gdy wszyscy przyjeżdżają, aby podziękować za otrzymane zaszczyty^[4], i nawet stukot kół powozów brzmi jakoś inaczej niż zwykle.

Piętnastego dnia pierwszego miesiąca cesarzowi ofiarowano tacę ze świąteczną potrawą *mochikayu*^[5]. Wszystkie księżniczki i damy dworu w pałacu trzymały w ręku pałeczki i co chwila oglądały się za siebie, uważając, aby ktoś nie uderzył ich zniecka taką pałeczką. Gdy tylko któraś została uderzona, wszyscy wybuchali śmiechem. Jedynie osoba uderzona miała bardzo niezadowoloną minę.

Zięć cesarza, który niedawno poślubił księżniczkę, spędził noc z małżonką i rano wychodził z pałacu. Jedna nieco zarozumiała dwórka zajrzała przez drzwi i weszła do pokoju. Zaczaiła się z tyłu, czekając na odpowiedni moment. Inne damy zaczęły chichotać, widząc, co się święci. Dwórka uciszyła je gestem. Na szczęście księżniczka nie zauważyła niczego i usiadła, nic nie podejrzewając.

– A ja tutaj coś mam – powiedziała dwórka, podbiegła do księżniczki i uderzyła ją pałeczką w plecy, a wszyscy zgromadzeni wybuchnęli śmiechem. Książę uśmiechnął się czarująco i choć nie wyglądał na zaskoczonego, nieco się zarumienił. To było takie urocze.

Kiedy damy uderzają się nawzajem pałeczkami, mężczyźni czasem przyłączają się do zabawy. Ciekawe tylko po co? Bawi mnie widok uderzonej osoby, która ze złości ma aż łzy w oczach i obsypuje przekleństwami tego, kto ją uderzył. W tym dniu wszyscy w cesarskim pałacu i innych

rezydencjach zachowują się dość swawolnie.

W czasie ceremonii Jimoku^[6] okolica cesarskiego pałacu wyglądała prześlicznie. Padał marznący śnieg, a urzędnicy czwartej i piątej rangi schodzili się do pałacu, przynosząc podania o awans. Wszyscy oni byli pełni nadziei i młodzieńczego wigoru. Tylko kilku starszych, już siwowłosych dworzan, co rusz prosiło kogoś o protekcję. Dworzanie ci przyszli do apartamentów dam i przechwalali się, jakie to mają zasługi. Siedzące z tyłu młode dwórki zaczęły ich przedrzeźniać, chichocząc przy tym, ale oni chyba tego nie zauważyli.

– Proszę powiedzieć Jego Cesarskiej Mości o moich zasługach. Proszę powiedzieć o tym Jej Wysokości – powtarzali.

Dobrze by było, gdyby taki dworzanin otrzymał awans zgodny z swoim oczekiwaniem, ale zwykle jego wysiłki idą na marne.

Trzeciego dnia trzeciego miesiąca, podczas Festiwalu Lalek^[7], słońce pięknie świeciło i czuło się wyjątkowy spokój. Drzewa brzoskwiniowe zaczęły wypuszczać pąki kwiatów, zaś wierzby wyglądały tak ślicznie, że nie sposób opisać tego słowami. Ich liście były jeszcze uwięzione w pąkach niczym jedwabniki w kokonach. Jakie to niezwykle – kiedy kwiaty i liście całkiem się rozwiną, drzewa nie wyglądają już tak ładnie.

Brat cesarzowej przyszedł z wizytą. Miał na sobie wierzchnią szatę *nōshi* w kolorze wiśniowym, a pod spodem szatę *idashiginu*. Usiadł koło dużego wazonu z długimi, pięknie kwitnącymi gałęziami wiśni i opowiadał o czymś. Wokół gałęzi krążyły małe ptaszki i motyle. Zachwycił mnie ten widok.

Uwielbiam Festiwal Kamo^[8]. Drzewa pokryte już były młodą zielenią, choć liście nie rozwinęły się jeszcze w pełni. Tego dnia roz pogodzonego nieba nie przesłaniała żadna mgiełka i było rzeczywiście pięknie. Wieczorem trochę się zachmurzyło. Dobiegł mnie z oddali głos kukułki, ale był tak niewyraźny, że nie byłam pewna, czy się nie przesłyszałam. To dziwne uczucie usłyszeć taki tajemniczy, odległy głos.

Zbliżał się dzień festiwalu. Wszyscy krzatali się, składając fioletowe i oliwkowe szaty, zawijając je w papier i chowając do skrzyń^[9]. Pięknie barwione suknie mieniły się kolorami. Ujrzałam małą dziewczynkę, która przygotowywała się do wzięcia udziału w procesji. Miała już umyte i uczesane włosy, ale wciąż jeszcze ubrana była w codzienne szaty. Jej ubranie znajdowało się w kompletnym nieładzie, wymięte, z rozdarciem na szwie. Krzotała się wokół, oczekując na rozpoczęcie festiwalu, i pokrzykiwała na służące:

– Zawiążcie rzemyki w *ashida*^[10]! Sprawdźcie, czy buty są wyczyszczone!

To bardzo zabawne, że te dziewczynki, które teraz w takim ferworze przebierają szaty, podczas festiwalu paradują z głębokim namaszczeniem, jak mnisi niosący kadzielnice podczas procesji, a ich matki, ciotki i starsze siostry towarzyszą im, krocząc z równie wielkim dostojeństwem.

---

^[2] Wierzono, że zjedzenie w tym dniu kleiku z siedmioma rodzajami ziół chroni od wszelkich chorób poprzez przeniesienie sił witalnych młodych roślin na jedzące je osoby. Domy też dekorowano ozdobami z ziół.

^[3] Parada Białych Koni była wzorowana na podobnej ceremonii chińskiej. Początkowo brały w niej udział konie maści stalowoszarej, stąd tradycyjna nazwa święta Aouma sechie, czyli Parada Błękitnych Koni. Później używano wyłącznie białych koni i nazwę święta zaczęto zapisywać znakiem „biały”, dlatego w tłumaczeniu przyjęto nazwę Parada Białych Koni. Oglądanie przemarszu białych koni, uważanych za posłańców bogów, miało zapewnić ochronę przed chorobami.

[4] W tym dniu nadawano rangi damom dworu.

[5] Tego dnia spożywano specjalną potrawę z masy ryżowej, rodzaj kleiku, co miało zapewnić ochronę przed urokami i chorobami. Wierzono, że kobieta uderzona tego dnia w plecy pałeczką używaną do gotowania kleiku zajdzie niebawem w ciążę i urodzi chłopca.

[6] Była to ceremonia nadawania rang dworskich i stanowisk państwowych. Odbywała się dwa razy w roku.

[7] Hinamatsuri – początkowo było to święto oczyszczenia. W tym dniu sporządzano papierowe lalki, na które przenoszono choroby i nieszczęścia i wrzucano je do wody. Z biegiem czasu znaczenie święta uległo zmianie. Lalki zaczęto wykonywać z trwałych materiałów i przechowywano z roku na rok jako symbol kobiecości i życia małżeńskiego. Obecnie Festiwal Lalek jest świętem dziewczynek.

[8] Odbywał się w połowie czwartego miesiąca.

[9] W okresie Heian istniały ściśle kanony mody określające kolor i wzór szat odpowiednio do pór roku.

[10] Drewniane klapki na koturnach.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Zupełnie inaczej brzmią słowa...

Zupełnie inaczej brzmią słowa wypowiedane przez mnichów, przez kobiety i przez mężczyzn. Zaś ludzie z niższych klas zawsze mają zbyt wiele do powiedzenia i paplają bez przerwy.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Gdy ukochany syn zostaje mnichem

Bez wątpienia pomyślny to czas, gdy rodzice oddają ukochanego syna na mnicha^[11], ale wielu ludzi uważa, że mnich staje się dla świata martwy niczym kawałek drewna, i tak go traktują. Mnisi jedzą wyłącznie postne potrawy i jeśli tylko zasną, są zaraz głośno krytykowani. To normalne, że młodzi mnisi są wszystkiego ciekawi i chcieliby chociaż zerknąć w stronę dam, choć z pewnością uczynią to z wyrazem niechęci na twarzy. I co w tym złego? A ludzie tylko czekają, aż mnich popełni jakiś błąd. W najgorszej sytuacji są egzorcyci^[12]. Pielgrzymują oni do takich gór, jak Mitake czy Kumano, narażając się na wielkie trudy. Gdy tylko rozejdzie się wieść, że egzorcyzmy jakiegoś mnicha są wyjątkowo skuteczne, jest on nieustannie dokądś zapraszany. To musi być bardzo uciążliwe! Tacy mnisi ciągle mają do czynienia z ciężko chorymi ludźmi, wypędzają wszelkiego rodzaju demony i złe moce. To straszne! A kiedy kompletnie zmęczeni wreszcie zasypiają, gdy tylko zamkną oczy, już rozlegają się głosy krytyki: „O, ten to by tylko spał!”.

Życie mnicha jest pełne ograniczeń...

Tak myślałam kiedyś. Teraz sędzę, że mnisi mają łatwiejsze życie i jest im całkiem wygodnie.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

^[11] Zgodnie z tradycją buddyjską wierzone, że kilka pokoleń rodziny człowieka, który osiągnął wyzwolenie, a taką szansę mieli przede wszystkim mnisi, zostanie wyzwolonych i odrodzi się w raju.

^[12] Mnisi-asceci zajmowali się wypędzaniem z pacjentów złych duchów, które obwiniano o wywoływanie chorób.

W rezydencji ministra Taira Narimasa^[13]

Do rezydencji ministra Narimasa cesarzowa przybyła w palankinie przez bramę wschodnią przebudowaną z tej okazji na bramę *yotsuashi*^[14], zaś damy dworu cesarzowej przyjechały powozami przez bramę północną. Kiedy nasz powóz dojeżdżał do bramy, sądziłyśmy, że w strażnicy nie ma wartowników. Myślałyśmy, że powozy podjadą pod werandę, więc nie troszczyłyśmy się o nasz wygląd po podróży. Wiele dam miało rozczochrane włosy i nawet nie przyglądały ich palcami. Okazało się jednak, że z powodu czyjś niedbalstwa brama jest za mała i nasz powóz *biryōge*^[15] nie przejedzie, więc rozłożono maty od bramy do domu, abyśmy mogły wysiąść. Bardzo zirytowała mnie ta sytuacja, ale cóż mogłam zrobić? Obok strażnicy stali dworzanie i służący i wpatrywali się w nas. To było takie nieprzyjemne! Poszłam do cesarzowej i opowiedziałam o tym wszystkim.

– I sądziłaś, że nikt was tutaj nie zobaczy? Doprawdy dziwię się, jak możecie przez cały dzień chodzić takie zaniedbane! – powiedziała cesarzowa.

– Ależ Wasza Wysokość! Oni już przyzwyczaili się do takich widoków i dopiero byliby zaskoczeni, gdybyśmy nagle pokazały się w pełni zadbane. A poza tym, cóż to za dom, gdzie nie można wyjść powozem przez bramę? Muszę wytłumaczyć to panu Narimasa!

Kiedy to mówiłam, przyszedł Narimasa z tuszem i przyborami do pisania dla cesarzowej.

– Proszę to przekazać Jej Wysokości – podał przybory zza parawanu.

– Doprawdy jest pan okropny – zagadnęłam do niego. – Jak może pan mieszkać w rezydencji, w której bramy są za małe?

– Wielkość mojego domu pasuje do mojej wielkości – odparł z uśmiechem Narimasa.

– A ja słyszałam, że są tacy, którzy zaszli wysoko, budując duże bramy^[16]!

– Ach, zapewne ma pani na myśli karierę Yu Guo^[17]? Ktoś, kto nie był w służbie cesarza i nie musiał zdawać trudnych urzędniczych egzaminów, nie potrafi zrozumieć, jakie to ciężkie zadanie. Ja miałem okazję kroczyć tą drogą i wiem niejedno na ten temat – odparł Narimasa.

– Och, nasza droga też nie była łatwa! Wprawdzie rozłożono maty, ale co chwila któraś z nas wpadała z pluskiem w jakąś dziurę.

– To pewnie dlatego, że padał deszcz. Tak, rzeczywiście, tak mogło być. To ja już pójdę – dodał głośniejszym głosem Narimasa i wyszedł.

– Co się stało, że Narimasa tak się zdenerwował? – spytała cesarzowa.

– Ach, nic ważnego. To dlatego, że powiedziałam mu, jak nasz powóz nie mógł przejechać – odparłam i opuściłam komnaty cesarzowej.

Razem z młodziutkimi dwórkami, które mieszkały ze mną w pokoju, zasnęłyśmy w najlepsze, zapominając o bożym świecie. Nasz pokój znajdował się we wschodnim skrzydle rezydencji. Nie miałyśmy pojęcia, że w drzwiach z tyłu zachodniej werandy nie ma zamka. Narimasa, który jako właściciel rezydencji dobrze o tym wiedział, teraz przyszedł i otworzył je. Usłyszałam dziwnie schrypnięty głos pytający:

– Czy mogę wejść? Mogę?

I kiedy otworzyłam oczy, zobaczyłam jasno migotające światło za parawanem. Głos oznajmił, że drzwi są rozsunięte na pięć sun^[18]. Bardzo mnie to wszystko rozbawiło. Pomyślałam: Inny nie pozwoliłby sobie na tak frywolne zachowanie nawet we śnie, a ten urzędnik lekko myślnie schadzkę, gdy cesarzowa osobiście przebywa w rezydencji, i z zaciekawieniem czekałam na rozwój sytuacji. Dziewczęta, które spały obok mnie, obudziły się.

– Spójrzcie tylko! – powiedziałam. – Czegoś takiego jeszcze chyba nie widziałyście – podniosłam głowę, pokazując wzrokiem drzwi i zaśmiałam się.

Jedna z dziewcząt zapytała z wyrzutem w głosie:

– A któż to? Tylko proszę mówić bez wykrętów!

– Najmocniej przepraszam – odezwał się Narimasa – to ja, gospodarz domu. Chciałem porozmawiać z przełożoną dam.

Odezwałam się więc:

– Rozmawialiśmy wprawdzie na temat bram, ale nie przypominam sobie, żebym wspominała coś o drzwiach!

– Właśnie chciałem o tym z panią pomówić – odpowiedział Narimasa. – Mogę wejść? Mogę?

– Ależ to oburzające! Jak tak można? W żadnym wypadku! – wykrzyknęła jedna z dziewcząt, tłumiąc chichot.

– Ach, to tu są dziewczęta. Hm... – Narimasa wycofał się i zamknął za sobą drzwi.

Po jego odejściu śmiałyśmy się do łez. Mężczyzna, który zakrada się do pokoju kobiety, nie powinien nic mówić, tylko wejść szybko. Ktoś, kto pyta: „Czy mogę wejść? Bardzo proszę”, jest po prostu śmieszny!

Następnego dnia odwiedziłam cesarzową i Jej Wysokość zagadnęła:

– Widać nie zrobiłaś na nim wrażenie podczas wczorajszej rozmowy o Yu Gao. Narimasa to taki porządny człowiek, a ty potraktowałaś go tak ostro. Biedaczysko – zaśmiała się.

Kiedyś polecono panu Narimasa, aby dopilnował uszycia strojów dla dziewczyn z orszaku księżniczki^[19], a on zapytał: „W jakim kolorze ma być *uwaosoi* – wierzchnia szata stroju *akome*?”, co oczywiście bardzo rozśmieszyło dwórkę^[20]. Innym razem zapytał:

– Na czym przygotować posiłek dla księżniczki? Zwykła taca będzie chyba za duża. Może **małom** tacę na małym stoliku?

Odparłam z przekąsem:

– O tak, tak będzie łatwiej podawać do stołu dziewczętom ubranym w *uwaosoi*...

Rozbawiona cesarzowa upomniała mnie potem:

– On może wyraża się jak prowincjusz, ale to bardzo porządny człowiek. Nie drwij tak z niego.

Usługiwałam właśnie cesarzowej, kiedy sługa oznajmił, że Narimasa chce ze mną porozmawiać.

– Pewnie znów powie coś zabawnego – stwierdziła Jej Wysokość. – Idź zobacz, czego chce.

Wysłałam więc do niego.

– Mówiłem mojemu bratu Korenaka, który jest radcą cesarskim średniego stopnia, o naszej rozmowie na temat bram i tak mu się spodobały pani słowa, że poprosił mnie, abym zaaranżował spotkanie z panią, bo chciałby o tym porozmawiać.

Aha, więc to o tym chciał mi powiedzieć wczoraj w nocy – uświadomiłam sobie pomyłkę.

– Jeśli pani pozwoli, to on przyjdzie kiedyś – dodał i poszedł sobie.

Wróciłam do cesarzowej.

– No i co mówił? – spytała Jej Wysokość.

Opowiedziałam o rozmowie i o nocnej pomyłce.

– Tak to już jest, jeśli ktoś nie wysłał sługi z prośbą o posłuchanie. Powinien był powiedzieć, że

chce porozmawiać na zewnątrz – zwróciłam się do zgromadzonych dam.

Cesarzowa skomentowała to wydarzenie z właściwym sobie wdziękiem:

– Czasem człowiek dumny myśli, że chwalać kogoś, sprawia mu przyjemność. Ale czy tak jest rzeczywiście?

---

[13] Tu cesarzowa przybyła na czas ciąży i porodu. Ze względu na konieczność zachowania rytualnej czystości, w cesarskim pałacu nie mogły przebywać kobiety od czwartego miesiąca ciąży.

[14] Dosł. czworonożna. Rodzaj bramy głównej, która miała podkreślać dostojęństwo osób przez nią wjeżdżających.

[15] Powóz z koszem wyplatany z włókien palmy betelowej. W okresie Heian używano kilku rodzajów powozów, każdy z nich przysługiwał arystokratom zależnie od ich rangi dworskiej.

[16] Jest to aluzja do chińskiego polityka Ding Guo (110–40 p.n.e.) z czasów zachodniej dynastii Han (200 p.n.e.–9 n.e.). Jego ojciec Yu Gong kazał budować w swych rezydencjach wielkie bramy, marząc, że syn w przyszłości dostąpi zaszczytów i będzie podróżował w towarzystwie licznej świty, co zresztą się stało, gdyż Ding Guo zrobił wielką karierę, służąc na cesarskim dworze. Jednocześnie jest to złośliwy przytyk Sei Shōnagon do niskiej pozycji, jaką zajmował Narimasa w hierarchii dworskiej

[17] Narimasa, który nie był zbyt błyskotliwy, pomylił się i połączył imiona ojca i syna w jedno.

[18] Ok. 15 cm; 1 sun wynosi ok. 3,03 cm.

[19] Ōsako, czteroletnia córka cesarzowej.

[20] W okresie Heian noszono szaty składające się z kilku warstw. Strój akome był codziennym ubraniem małych dziewczynek, zaś uwaosoi dziewczynki wkładały tylko podczas świąt i oficjalnych ceremonii. Pytanie ministra świadczyło więc o jego kompletnej nieznajomości dworskich obyczajów, co w środowisku arystokratów uchodziło wręcz za przejaw głupoty, stąd śmiech dwórek.

Kotka cesarza

Kotka cesarza miała piątą rangę dworską i nazywano ją Myōbu^[21]. Była naprawdę urocza i cesarz darzył ją szczególnymi względami. Pewnego razu kotka wyszła na skraj werandy. Dama opiekująca się kotką, zwana Uma no myōbu – Damą od Koni^[22], zawołała:

– Nie wolno wychodzić. Wracaj do środka!

Ale kotka nie usłuchała i wygrzewała się w ciepłych promieniach słońca. Opiekunka pogroziła:

– Tu gdzieś kręci się Okinamaru^[23]. Okinamaru! Chodź, ugryź Myōbu!

Ten głupi Okinamaru pomyślał chyba, że opiekunka mówi to poważnie, bo przybiegł i rzucił się na kotkę. Myōbu przestraszyła się bardzo i w popłochu uciekła za kotarę. Cesarz przebywał właśnie w jadalni i nieprzyjemnie zaskoczyła go ta sytuacja. Wziął kotkę na ręce i zawołał dworzan. Kiedy przyszedł sekretarz Minamoto Tadataka, Jego Wysokość rozkazał:

– Okinamaru trzeba zesłać na Psią Wyspę^[24]. Natychmiast!

Dworzanie z tumultem wybiegli szukać psa.

– A ty już nie będziesz opiekunką Myōbu. Bardzo mnie zawiodłaś! – cesarz złajał Damę od Koni.

Dama ukloniła się i już nigdy więcej nie pokazała się przed obliczem Jego Wysokości.

Pies został złapany i wyrzucony z miasta. Wszystkie damy były smutne.

– Ach, biedny Okinamaru. Biegał taki dumny. A podczas Festiwalu Lalek wielki sekretarz Prawej Strony udekorował go wieńcem z witek wierzbowych, kwiatami brzoskwini i gałązkami wiśni. Kto by pomyślał, że teraz przyjdzie mu cierpieć taką niedolę!

Jedna z dwórek mówiła:

– Kiedy cesarzowa spożywała posiłek, Okinamaru zawsze nam towarzyszył i siedział razem z nami. Jak ja za nim tęsknię...

Minęły tak trzy, cztery dni.

Okolo południa usłyszałam straszny skowyt psa. Jak długo ten nieszczęsny pies będzie tak wyl? – pomyślałam. Zewsząd zbiegły się psy, jakby chcąc sprawdzić, co się stało. Przybiegły sprzątaczk, wołając:

– Och, to straszne! Dwóch dworzan bije tego psa. Zatluką go! Pies wrócił z Psiej Wyspy, a oni chcą go ukarać.

To przecież był Okinamaru! Bili go Tadataka i Sanefusa. Byłam wstrząśnięta i wysłałam służące, żeby ich powstrzymały, ale nagle psi skowyt ucichł. Ktoś powiedział:

– Pies nie żyje. Trzeba go zakopać za bramą.

Ogarnęła nas żal i cały wieczór upłynął w smutku. Inne psy, przestraszone, nie mogły sobie znaleźć miejsca. Nagle jakaś dama zawołała:

– O, czy to nie Okinamaru? Wydawało mi się, że tam go widziałam. Okinamaru, Okinamaru...

Ale pies nie zareagował. Jedni twierdzili, że to był Okinamaru, inni, że to nie on.

– Poślijcie po damę Ukon – rozkazała cesarzowa – ona powinna wiedzieć.

Po chwili przyszła pani Ukon i kiedy Jej Wysokość spytała, czy to był Okinamaru, odpowiedziała:

– Nie wiem, Wasza Wysokość. Był bardzo podobny, ale kiedy go zawołałam po imieniu, pies nie

przyszedł. Okinamaru zawsze przybiegał z radością.

– Więc jednak go zabili. Jak mógłby przeżyć, kiedy biło go dwóch silnych mężczyzn? – rozpaczła cesarzowa.

Po zapadnięciu zmroku przygotowano jedzenie dla psa, ale pozostało nietknięte, więc to chyba nie był Okinamaru.

Rankiem, kiedy trzymałam lustro przed cesarzową, która czesała się i robiła makijaż, zauważyłam psa leżącego koło schodów. Powiedziałam sama do siebie: „Biedny Okinamaru. Pobili go na śmierć. To takie smutne. W jakim ciele się teraz narodzi? Jakie cierpienia go czekają?”

Wtem pies wzdrygnął się gwałtownie, a z oczu zaczęły mu kapać łzy. Byłam zdumiona. A jednak to Okinamaru! Wczoraj ukrył się w ciemnościach nocy. Ucieszyłam się ogromnie. Odłożyłam lustro.

– Wasza Wysokość, to przecież Okinamaru! – krzyknęłam.

Pies przewrócił się na grzbiet i zaczął skomleć. Ucieszona cesarzowa roześmiała się radośnie. Zebrały się wszystkie damy.

– Popatrzcie na to – zawołała cesarzowa.

Cieszyliśmy się bardzo. Wieści dotarły do cesarza i Jego Wysokość przyszedł do nas.

– To zdumiewające! Kto by pomyślał, że pies potrafi żywić tak głębokie przywiązanie – rzekł cesarz z uśmiechem.

Cesarskie dwórki zebrały się tłumnie, gdy tylko usłyszały nowiny. Zawołałyśmy psa i zajęłyśmy się nim. Miał opuchnięty pysk. Powiedziałam:

– Trzeba przygotować dla niego posiłek.

– No, to nareszcie Okinamaru nam się przedstawił – zażartowała Jej Wysokość.

Tadataka, który dowiedział się o wszystkim, poprosił o audiencję.

– Czy to prawda? Czy mogłym go zobaczyć? – pytał.

– Niestety to niemożliwe. Po tym wszystkim nie powinien go pan widzieć – odparłam.

– Nie może go pani przez cały czas ukrywać przede mną – powiedział Tadataka. – Wcześniej czy później i tak go zobaczę.

Okinamaru otrzymał cesarskie przebaczenie i został przywrócony do poprzednich łask. Jednak serce mi się krajało na wspomnienie, jak biedaczek trząśł się ze strachu i żałośnie skomlał. Płakałam też, kiedy inne damy opowiadały komuś o tym zdarzeniu.

---

[21] Tytuł noszony przez damy dworu piątej i wyższych rang.

[22] Ten przydomek wziął się prawdopodobnie stąd, że ojciec lub starszy brat damy służył jako cesarski koniuszy.

[23] Imię psa.

[24] Wyspa na rzece, gdzie znajdowało się schronisko dla psów.

Nowy Rok, Festiwal Lalek...

Podczas Festiwalu Piątego Miesiąca^[25] wolę, aby niebo pokrywały chmury przez cały dzień.

Także podczas Festiwalu Tanabata^[26] może być pochmurno w ciągu dnia, ale wieczorem powinno się roz pogodzić, żeby było widać gwiazdy i jasno świecący księżyc.

Lubię, gdy w czasie Festiwalu Jesiennego^[27] przez całą noc pada deszcz. Wtedy kwiaty i nici mocno nasiąkają rosą, a w powietrzu unosi się zachwycający zapach chryzantem. Rankiem deszcz może ustać, ale niebo powinno być pokryte chmurami i wyglądać tak, jakby wkrótce znów miało zacząć padać...

---

^[25] Święto piątego dnia piątego miesiąca. W tym dniu dekorowano ubrania i domy irysami.

^[26] Odbywał się siódmego dnia siódmego miesiąca. Według chińskiej legendy tkaczka i pasterz byli parą zakochanych, których tak pochłonęła miłość, że zaniedbali swoje obowiązki. Za karę zostali przemienieni przez bogów w gwiazdy, tkaczka w Alfę Lutni (Alpha Lyrae), a pasterz w Alfę Orła (Alpha Aquilae) i przez cały rok musieli żyć w oddaleniu przedzieleni Mleczną Drogą. W tę jedyną noc mogli spotykać się na moście utworzonym przez sroki.

^[27] W dziewiątym dniu dziewiątego miesiąca. W przeddzień święta na domach wieszano kuliste bukiety kusadama, w tym wypadku z chryzantem, powiązane bawełnianymi nićmi. Na niciach osiadała rosa, którą potem zbierano, gdyż była uważana za eliksir młodości.

Ceremonia nadawania rang dworskich

Ceremonia nadawania rang dworskich jest doprawdy przepiękna. Dworzanie z ciągnącymi się za nimi trenami^[28], trzymając w ręce *shaku*^[29], po kolei podchodzą i odwracając się w stronę cesarza, tanecznym gestem składają ceremonialne pokłony.

---

^[28] Pas materiału stanowiący część stroju ceremonialnego. Jego długość była zależna od rangi dworskiej.

^[29] Drewniana deseczka, odpowiednik buławy w kulturze europejskiej. Kształt i wielkość shaku świadczyła o randze urzędnika.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Nowa rezydencja cesarza^[30]

Wschodnie skrzydło obecnej rezydencji cesarza jest nazywane skrzydłem północnym^[31]. W oddali rosną dęby. Kiedy na nie patrzę, wydają mi się niezwykle wysokie i zastanawiam się, ile *hiro*^[32] mogą mierzyć. Pewnego razu wielki generał Prawej Strony Minamoto Narinobu zażartował:

– Gdyby ściąć te dęby u podstawy, można by zrobić z nich drewniany szkielet do wachlarza dla opata Jōchō^[33].

Kiedy opat Jōchō został przełożonym świątyni Yamanashidera^[34], pojechałam mu złożyć gratulacje. W tym dniu pan Narinobu pełnił służbę gwardzisty. Opat Jōchō miał na nogach *ashida* na wysokich koturnach, przez co wydawał się jeszcze wyższy. Gdy opat wyszedł, zapytałam generała:

– Dlaczego nie przyniósł pan wachlarza z pni dębów dla opata?

– O, zapamiętała pani? – roześmiał się Narinobu.

---

^[30] Latem 999 roku pałac cesarski doszczętnie spłonął. Zanim go odbudowano, cesarz mieszkał w tymczasowej rezydencji

^[31] W pałacu cesarskim lewa strona budynku była skierowana na północ, dlatego w nowej siedzibie cesarza lewa strona pałacu, mimo iż wychodziła na wschód, także była nazywana północną.

^[32] Miara długości; 1 hiro – ok. 2 m.

^[33] Był znany z niezwyklego wzrostu.

^[34] Świątynia w Nara znana bardziej jako Kōfukuji.

Góry, które lubię najbardziej^[35]

Góry, które lubię najbardziej, to: Ogura^[36], Mikasa, Konokure, Wasure, Iritachi, Kase, Hieno. Także góra Kasatori ma niezwykły urok, choć niektórzy są innego zdania. Inne góry, które bardzo lubię, to Itsuhata, Nochise, Kasatori, Hirano i Tokono. Kiedyś podczas recytacji poematu Sumikechi^[37] cesarz Shōmu^[38] miał powiedzieć: „Ach, zupełnie zapomniałem nazwę tej góry”.

A także góra Ibuse i Asakura, o której wiersz mówi: *Widząc tych, którzy dawniej byli przyjaciółmi, a dziś są rozdzieleni, z żalu okrywa się chmurami*. Góra Ihata. Góra Ōhire. Zawsze przypominam ją sobie, gdy cesarski herold śpiewa o niej pieśń w czasie Festiwalu Górskich Źródeł^[39]. Góra Tamuke, Miwano, Otowa, Machikanu, Tamasaka, Miminashi, Suenomatsu, Miyagi, Kazuraki, Minonoo, Hanaso, Kurai, Kubinonaka, Arashi, Sarashina, Obasute, Oshio, Asama, Katatame, Kaeru, Imose. Lubię je wszystkie.

---

^[35] Większości tych gór, jak i innych miejsc wymienianych w dalszych rozdziałach, autorka nigdy nie widziała. Były jej znane jedynie z wierszy, legend i opowiadań.

^[36] Znana jako miejsce wyjątkowo pięknie jesienią, kiedy liście porastających ją klonów czerwienieją.

^[37] Poemat *Sumikechi* pochodzi z antologii *Kokinwakashū – Zbioru pieśni dawnych i dzisiejszych* (905 r.).

^[38] Panował w latach 724–749.

^[39] Odbywał się w trzecim miesiącu w Dniu Konia.

Szczyty górskie

Szczyty, które wydają mi się najbardziej interesujące, to: Tsuruhano, Amida i Iyataka.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Równiny

Moje ulubione równiny to: Taka, Mika, Ashita, Sono^[40], Hagi, Awazu, Nashi, Unaigoga, Abe, Shino.

---

[40] Wymieniana w antologii *Kokinwakashū* jako miejsce porośnięte krzewami szczodrzeńców.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Targi

Jakże ciekawy jest targ Tatsu. A także targ Tsuba^[41]. Choć w Yamato odbywa się wiele targów, ludzie pielgrzymujący do świątyni Hase^[42] właśnie tam się zatrzymują. Myślę, że ma to związek z boginią Kannon i dlatego targ ten jest mi szczególnie miły. Targ Ofusa, Shikama, Asuka.

---

^[41] Opisany w *Genji monogatari – Opowieści o księciu Genji*, napisanej przez Murasaki Shikibu damie dworu współczesnej Sei Shōnagon, odbywał się w mieście Nara.

^[42] Świątynia Bogini Miłosierdzia Kannon, słynna dzięki rosnącym tam wiśniom i piwoniom.

Głębiny

Głębina Kashiko^[43] – czy to nie dziwne, że kiedy zobaczymy coś, co nas przerazi, przychodzi nam na myśl ta właśnie nazwa? Albo głębina Nariso, która jakby sama ostrzegała „Nie wchodź!”^[44]. Czy też głębina Aoiro^[45], która zdaje się spowijać ciała cesarskich sekretarzy^[46]. A także głębiny Ina, Kakure, Nozoki, Tama...

---

^[43] Znana jako głębina budząca grozę.

^[44] Nazwa głębiny kojarzyła się z wyrażeniem oznaczającym „nie wchodź”.

^[45] Dosł. ciemnoniebieska, granatowa.

^[46] Nosili szaty w kolorze ciemnoniebieskim.

Jak że piękne jest jezioro Biwa...

Jakże piękne jest jezioro Biwa! A z wód słonych najpiękniejsze są: zatoka Yosa, zatoka Kawaguchi i zatoka Ise.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Grobowce cesarskie

Grobowce, które mają najciekawsze nazwy, to: Uguisu^[47], Kashiwabara^[48] i grobowiec Ame.

---

[47] Dosł. gajówka.

[48] Dosł. pole dębów, grobowiec cesarza Kanmu (panował w latach 781–806).

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Przeprawy promowe

Miejsca przepraw promowych: Shikasuga i Mizuhashi.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Budowle

Najpiękniejsze budynki to: brama Kinoe^[49], pałac Nijō i pałac Ichijō. Inne wspaniałe budowle to pałac Somedono, pałac Segai, pałac Mikai i pałac Sugawara. A także pałac Reizei, pałac Wschodni, rezydencja Onono, pałac Kobai, studnia Agata^[50], pałac Tōsanjōin i Pałac Północny – Korokujō.

---

[49] Jedna z dwunastu bram prowadzących do stolicy.

[50] Znajdowała się przy północnej stronie pałacu Ichijō i była znana jako miejsce obrośnięte żółtymi różami i zamieszkiwane przez żaby.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Parawan w północno-wschodnim skrzydle pałacu

Seiryō^[51]

Na parawanie w północno-wschodnim skrzydle pałacu Seiryō są namalowane Obrazki z Barbarzyńskich Krajów – przedstawiają przerażające postacie Długonogich i Długoręcznych^[52]. Drzwi do komnaty cesarzowej były otwarte. Patrzyłyśmy na parawan i żartowałyśmy z dziwnego wyglądu namalowanych na nim istot. Zauważyłyśmy, jakie są nieprzyjemne.

Na werandzie stał zielony dzban z chińskiej porcelany, z przelewającymi się przez balustradę pięknie kwitnącymi gałęziami wiśni długimi na pięć *shaku*^[53].

Około południa przyszedł wielki radca dworu najwyższego stopnia Korechika. Miał na sobie szatę *nōshi* w kolorze wiśniowym, ciemnofioletowe spodnie *sashinuki*, białą szatę spodnią, a na wierzchu ciemnoróżową szatę *idashiginu* z adamaszku. Cesarz przebywał w komnacie cesarzowej, więc Korechika usiadł przed wejściem i zdawał raport ze spraw urzędowych. W komnacie, za przepierzeniem, siedziały dwórki. Wszystkie miały na ramionach wiśniowe narzutki *karaginu*. Z za przepierzenia widać było rękawy ich szat w kolorze wisterii i żółtej róży. Rozległy się kroki sług niosących posiłek dla cesarza. Ktoś powtarzał: „Uwaga, zrobić przejście”. Był piękny, słoneczny, wiosenny dzień. Kiedy przyniesiono wszystkie naczynia, sługa oznajmił:

– Podano do stołu.

Rozsunęto drzwi i cesarz udał się na posiłek. Korechika odprowadził cesarza, a następnie wrócił i usiadł koło wazonu z gałęziami wiśni. Wyrecytował wiersz z *Man'yōshū*^[54]:

Miesiące i dni mijają, a góra Mimuro trwa wiecznie^[55].

Wzruszona cesarzowa aż odsunęła parawan i wyszła na próg, słysząc to błogosławieństwo. Także my byłyśmy wzruszone. Pomyślałam, że ta cudowna chwila powinna trwać tysiąc lat.

Wkrótce Jego Wysokość skończył posiłek. Słudzy uprzątnęli naczynia i cesarz wrócił na pokoje cesarzowej. Jego Wysokość kazał mi rozetrzeć tusz. Spojrzałam na promienistą twarz cesarza i omal nie wypuściłam tuszu z ręki olśniona blaskiem jego majestatu. Cesarz rozdał kartki papieru:

– Niech teraz każda z dam napisze wiersz, jaki pierwszy przyjdzie wam do głowy.

– Jaki wiersz mogłabym napisać? – zapytałam pana Korechika.

– Musi pani szybko coś napisać. My mężczyźni nie pomożemy wam – odparł.

– Napiszcie Naniwazu^[56] albo cokolwiek innego, co pamiętacie – polecił cesarz.

Nie wiem dlaczego, ale ogarnęła mnie trema i poczułam, jak czerwienieją mi policzki. Jedna dama napisała wiersz o wiośnie, inna o kwiatach, aż przyszła moja kolej. Napisałam znany wiersz, który brzmi: *Mijają lata i mija moja młodość, lecz teraz patrzę na piękne kwiaty i nie myślę o troskach*, ale zmieniłam trzeci wers i napisałam: *...lecz teraz patrzę na twarz mego pana...* Cesarz przeczytał wiersz i powiedział:

– W ten sposób można się dowiedzieć, jakie uczucia skrywa czyjeś serce. Pewnego razu cesarz En'yū^[57] polecił swoim dworzanom napisać wiersz. Niektórzy usprawiedliwiali się, że nie potrafią

ładnie kaligrafiować, ale cesarz uspokoił ich, mówiąc, że nie będzie zwracał uwagi na charakter pisma ani na to, czy wiersz jest stosowny do pory roku, więc nieco zakłopotani napisali wiersze. Wśród dworzan znajdował się obecny szambelan, wtedy jeszcze naczelnik trzeciego stopnia. Napisał wiersz, który brzmi: *Tak jak przypląwy nieustannie zalewają brzegi morza, tak ja coraz bardziej kocham ciebie*, lecz zmienił koniec i napisał: *...tak ja coraz bardziej kocham mojego pana*. I ten wiersz został nagrodzony.

Kiedy Jego Wysokość wymówił te słowa, poczułam na ciele kropelki potu. Przyszło mi na myśl, że żadna z młodszych dam nie potrafiła wykorzystać tego poematu i poczułam się szczęśliwa. Tego rodzaju konkursy są ciężką próbą. Zdarza się przecież, że ludzie, którzy zwykle piszą płynnie, są tak stremowani, że popełniają błędy przy pisaniu znaków.

Cesarzowa położyła przed sobą antologię *Kokinwakashū*. Czytała początek wiersza, a my miałyśmy zgadnąć, jak brzmi jego zakończenie. Choć były to tak znane poematy, że powinnyśmy je recytować o każdej porze dnia i nocy, nie wiedzieć czemu zupełnie nie potrafiłyśmy ich sobie przypomnieć. Pani Saishō potrafiła wyrecytować jedynie dziesięć wierszy, co ledwo kwalifikowało ją na osobę znającą *Kokinwakashū*. Inne damy znały jeszcze mniej utworów, zaledwie pięć czy sześć.

– Byłoby lepiej przyznać się Jej Wysokości, że nie pamiętacie tych wierszy, niż zgadywać – stwierdziłam.

Jeden wiersz okazał się tak trudny, że nie znalazł się nikt, kto potrafiłby go dokończyć, więc cesarzowa przeczytała zakończenie.

– Ach, to przecież taki znany wiersz! Jak mogliśmy go zapomnieć? – ubolewałyśmy nad naszą niewiedzą.

Wiele razy przepisywałyśmy poematy z *Kokinwakashū*, powinnyśmy więc znać je dobrze. Cesarzowa zaczęła opowiadać:

– Za panowania cesarza Murakami^[58] pani Yoshiko, córka wielkiego ministra Lewej Strony Fujiwara Morotada... chyba wszyscy o niej słyszeli? Więc kiedy została księżniczką^[59], ojciec udzielał jej takich rad:

– Przede wszystkim naucz się pięknie kaligrafiować. W drugim rzędzie powinnaś umieć grać na koto^[60] i nauczyć się na pamięć dwudziestu zwojów *Kokinwakashū*.

Cesarz usłyszał tę historię i kiedyś w dniu postu^[61] przyszedł do księżniczki, przynosząc ukradkiem *Kokinwakashū*. Inaczej niż zazwyczaj usiadł za parawanem, co zdziwiło damę. Cesarz rozwinął zwoje i zaczął pytać:

– W którym roku, którym miesiącu i jaki poeta napisał ten i ten wiersz?

– Ach, więc o to chodzi – zrozumiała księżniczka. I chociaż była to tylko zabawa, obawiała się, że z pośpiechu lub roztargnienia łatwo może popełnić pomyłkę. Cesarz polecił dwórkom dobrze znającym poezję zaznaczać poprawne i błędne odpowiedzi pionkami do gry w go^[62].

Och, jakże cudowny to musiał być widok! Naprawdę zazdrościć każdemu, kto wtedy służył cesarzowi.

– Tak więc – kontynuowała cesarzowa – cesarz zaczął przepytawać księżniczkę. Odpowiadała bez wahania, mówiąc kilka słów o każdym wierszu, aby pokazać, że dobrze je zna. I nie popełniła ani jednej pomyłki. Po jakimś czasie cesarz poczuł się znużony nieskazitelną pamięcią damy Yoshiko i zdecydował, że przerwie sprawdzian, jeśli tylko znajdzie jakiś błąd lub niejasność w jej odpowiedzi. Ale mimo że doszedł do połowy dziesiątego zwoju, wciąż nie mógł złapać jej na błędzie. Wreszcie cesarz stwierdził:

– Nie, to daremny trud. Nie ma co kontynuować.

Zaznaczył miejsce, w którym przerwał, i postanowił uciąć sobie drzemkę. Dama triumfowała.

Dużo czasu upłynęło, zanim cesarz się obudził. Kiedy wstał, zdecydował jednak:

– Gra nie może się skończyć bez rozstrzygnięcia. Ale jeśli poczekam do jutra z przepytaniem Yoshiko z dalszych dziesięciu zwojów, ona wykorzysta ten czas, żeby odświeżyć sobie pamięć. Muszę rozstrzygnąć tę kwestię dzisiaj.

Słudzy przynieśli lampy i cesarz kontynuował egzamin przez całą noc. Mimo iż doszedł do końca antologii, dama nie pomyliła się ani razu!

Przez cały czas, gdy cesarz egzaminował księżniczkę, jej ojciec bardzo się denerwował. Wysłał sługi do świątyni, aby zamówili czytanie sutr w intencji pomyślnego zakończenia sprawdzianu, sam zaś zwrócił się w stronę pałacu i długo się modlił. Cóż za niezwykle uwielbienie dla poezji!

Cesarz wysłuchał tej historii i dodał:

– Jak to możliwe, że cesarz Murakami był w stanie przeczytać tak wiele poematów? Ja mógłbym przeczytać najwyżej trzy, cztery zwoje. Cóż, czasy się zmieniają. Dawniej nawet ludzie niższego stanu mieli dobry smak artystyczny i gustowali w eleganckich rozrywkach. Czy ta historia mogłaby się wydarzyć dzisiaj?

Służące i dwórki cesarza, które przyszły razem z Jego Wysokością, zaczęły szczebiotać między sobą, a moje frasunki uleciały w dal.

---

[51] Dosł. Pawilon Orzeźwiającego Chłodu, główna część pałacu cesarskiego.

[52] Mowa o ilustracjach przedstawiających mieszkańców legendarnych krain, którzy charakteryzowali się nietypową budową ciała. Najbardziej popularne były wizerunki Długonogich, których nogi miały osiągać długość 4,5 m i Długorękich, których ręce miały ok. 3,5 m. Często przedstawiano ich razem, tzn. Długoręcy siedzieli na ramionach Długonogich i na przykład wspólnie łowili ryby.

[53] Ok. 1,5 m.

[54] *Man'yōshū* – *Dziesięć tysięcy liści*, pierwsza cesarska antologia, ok. 781 roku.

[55] Góra Mimuro była symbolem władzy cesarskiej, tak więc wiersz ten był życzeniem pomyślności dla cesarzowej.

[56] Wiersz z antologii *Kokinwakashū*, którego uczyły się dzieci podczas nauki pisania.

[57] Panował w latach 969–984.

[58] Panował w latach 946–967.

[59] Tzn. cesarską konkubinę.

[60] Strunowy instrument muzyczny, rodzaj cytry.

[61] Dzień, w którym powstrzymywano się od jedzenia, stosunków seksualnych, aktywności fizycznej i wizyt towarzyskich.

[62] Gra planszowa, rodzaj szachów.

Smutek mnie ogarnia, gdy pomyślę...

Smutek mnie ogarnia, gdy pomyślę o tych kobietach, które spędzają życie w domach, jedynie służąc mężom; o kobietach, które nigdy nie zakosztowały ekscytującego życia na dworze, a myślą, że osiągnęły prawdziwe szczęście. Są one godne pożałowania. Damy te, często dobrze urodzone, nigdy nie miały okazji zobaczyć, jak wygląda świat naprawdę. Chciałabym, aby mogły przyłączyć się do nas, choćby na chwilę, nawet jeśli miałyby służyć jako dwórki, a zrozumiałyby, jakie to wspaniałe.

Nie znoszę mężczyzn, którzy uważają, że kobiety służące na dworze cesarskim są frywolne i fałszywe. Wiem dlaczego tak sądzą. Damy dworu nie spędzają całych dni ukryte za parawanami i wachlarzami, tylko przechadzają się swobodnie i otwarcie spoglądają na każdego, kogo mają okazję spotkać. To prawda, że ich twarze mogą oglądać nie tylko inne dwórki, lecz także Ich Cesarskie Mości, których wspaniałych imion nie śmiem wymienić, wysocy rangą urzędnicy, dworzanie czwartej, piątej i szóstej rangi. Rzeczywiście jest niewiele osób, które nie widziałyby dam dworu. Ale czy naprawdę w obecności tak znamienitych osobistości powinny one skrywać się wstydliwie jak ich krewne z prowincji albo pokojówki i sprzątaczkę, czy kobiety niemające znaczenia większego niż dachówka albo kamyk w rzece? A mężczyźni nie spotykają różnych osób? Czy wstydzą się pokazywać tak wielu osobom w pałacu? Każdy, kto służy na dworze, zasługuje na takie samo traktowanie!

Damy, które kiedyś służyły na dworze, a potem wyszły za mąż, nazywane są matronami i otaczane szacunkiem. Powszechne jest mniemanie, że kobieta, która przez lata służby pokazywała wszystkim swoją twarz, zatraciła kobiecy wdzięk. Ale mimo wszystko może być dumna, gdy tytułują ją damą dworu albo zapraszają do pałacu, czy wybierają na cesarskiego herolda podczas Festiwalu Kamo. Taka żona to skarb! Jeśli na przykład wyjdzie za mąż za rządcę prowincjonalnego, a jej córka zostanie wybrana na tancerkę w Gosechi^[63], nie musi wstydzić się swoich manier jak prowincjuszka ani pytać innych o przebieg ceremonii. Zna ceremoniał dworski i zachowuje się stosownie do niego.

---

[63] Przedstawienie taneczne odbywające się w jedenastym miesiącu w ramach shintoistycznej Ceremonii Dzięczynnej za dobre żniwa, w którym brały udział dziewczęta z dobrych domów. Trzy tancerki były córkami arystokratów stołecznych, jedna – córką rządcy prowincjonalnego.

To, co przygnębiające

Pies, który wyje przez cały dzień. Wiklinowe wiewiórki wiosną^[64]. Noszenie szat w kolorze śliwkowym w trzecim i czwartym miesiącu^[65]. Sala porodowa, gdy noworodek umrze. Piecyk, w którym nie pali się ogień.

Woźnica powozu, któremu zdechnie wół. Uczony, któremu rodzą się same córki^[66].

Ciąg dalszy w wersji pełnej

---

^[64] Używano ich do połowu ryb w rzekach tylko podczas zimy.

^[65] Kolor śliwkowy obowiązywał w jedenastym i dwunastym miesiącu.

^[66] Wiedza akademicka była przekazywana w obrębie rodu i to tylko w linii męskiej.

o, co męczące

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, czym ludzie pogardzają

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, czego nie cierpię

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ak ja nie znoszę mężów mamek...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

udzie, którzy piszą listy nie przestrzegając etykiety

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ochanek wracający do domu o świcie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

iedy moje serce bije mocniej

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co budzi miłe wspomnienia

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co sprawia przyjemność

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

owóz biryōge

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

oły

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

onie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ożnica

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wita

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

aziowie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

oty

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

aznodzieja powinien być przystojny...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

merytowani sekretarze

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

izyta w świątyni Bōdai

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ezydencja Koshirakawa

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

siódmym miesiącu panuje nieznośny upał...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

witające drzewa

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

tawy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

estiwal

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzewa

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

taki

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co eleganckie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wady

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

siódmym miesiącu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co niestosowne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

a korytarzu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co nieodpowiednie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

żentelmen zawsze powinien mieć swię

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

traż przyboczna

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ujiwara Yukinari

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

pel dworzan^[67]

Dostępne w wersji pełnej

---

[67] Ceremonia ta odbywała się codziennie wieczorem około godziny 23.00. Po odczytaniu listy obecności gwardziści cesarscy szarpali cięciwy łuków, co miało odstraszyć nocne złe duchy od siedziby cesarza.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

akie to okropne, kiedy dobrze urodzony mężczyzna...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

zieci powinny być pulchne...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ie ma nic gorszego...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzejeżdżając obok pewnej rezydencji...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzez otwartą bramę wspaniałej rezydencji...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

odospady

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

osty

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

iejscowości

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ioła i krzewy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ntologie poezji

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ematy wierszy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wiaty

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co budzi niepokój

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, czego nie można porównać

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

a gałęziach wiecznie zielonych drzew...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ajlepsza pora na spotkania zakochanych

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

imowym rankiem

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

izyta

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co niespotykane

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

watery dam

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzygotowania do Nadzwyczajnego Festiwalu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

odczas wizyty Jej Wysokości w Urzędzie Dworu Cesarzowej

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co niedorzeczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co nie powinno niemile zaskakiwać

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co przyjemne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

spaniale jest...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

dzień po zakończeniu Inwokacji Imion Buddy^[68]

Dostępne w wersji pełnej

---

[68] Ceremonia trwała trzy dni i odbywała się pod koniec dwunastego miesiąca.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ujiwara Tadanobu^[69]

Dostępne w wersji pełnej

---

[69] Jeden z kochanków Sei Shōnagon.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wudziestego piątego dnia drugiego miesiąca

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

odczas mojej nieobecności w pałacu^[70]

Dostępne w wersji pełnej

---

^[70] Ze względu na konieczność zachowania rytualnej czystości cesarskiego pałacu, w przypadku skalania, np. podczas choroby lub menstruacji, damy opuszczały pałac i w czasie nieczystości przebywały w domu rodzinnym lub w prywatnej rezydencji poza obrębem pałacu.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co budzi uczucie smutku

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o wizycie w strażnicy Gwardii Pałacowej Lewej Strony...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnego razu, gdy Jej Wysokość...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wspaniałe

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co pełne elegancji

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ej Cesarska Mość wybierała tancerki Gosechi...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzystojny służący, który przypina panu miecz ceremonialny...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ałac cesarski podczas ceremonii Gosechi

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

utnia Mumyō

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

przed zasłoną do apartamentów cesarzowej...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

amka Jej Wysokości

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co irytuje

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wprawia w zakłopotanie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co niemile zaskakuje

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co sprawia przykrość

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

odczas postu w piątym miesiącu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

dniu audiencji

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

adca średniego stopnia Takaie^[71]

Dostępne w wersji pełnej

---

[71] Fujiwara Takaie, brat cesarzowej.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

odczas pory deszczowej

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ani Shigeisha weszła do cesarskiej rodziny

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

witające śliwy przed pałacem

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

statniego dnia drugiego miesiaca

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co odległe od zakończenia

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

asahiro jest pośmiewiskiem

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ogatki

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

statniego dnia czwartego miesiąca

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

orące źródła

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co brzmi inaczej niż zwykle

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co w rzeczywistości wygląda lepiej niż na obrazie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wygląda lepiej na obrazie niż w rzeczywistości

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ato

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co porusza serce

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Nowy Rok, kiedy pielgrzymuję do świątyni...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co budzi uczucie osamotnienia

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wywołuje wrażenie duszności

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co budzi niesmak

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co utraciło swoją moc

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

odlitwa

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

aka to niezręczna sytuacja...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnego razu usłyszałam, że Jego Ekscelencja kanclerz...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnego razu w dziewiątym miesiącu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

szóstym miesiącu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

drugim miesiącu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

worzanin z Urzędu Cesarskiego Dworu przynióśł...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

amy dworu cesarzowej...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ziesiątego dnia każdego miesiąca...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnego wieczoru Yukinari...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnej ciemnej, bezksiężycowej nocy w piątym miesiącu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ok po śmierci cesarza En'yū^[72]

Dostępne w wersji pełnej

---

^[72] Zmarł w roku 991.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co nudne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co pociesza w nudzie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co bezwartościowe

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

óŹ moŹe być wspanialszego niŹ...

Dostępane w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o śmierci kanclerza

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ziesiątego dnia pierwszego miesiąca

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wóch mężczyzn grających w *sugoroku*

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ęczyzna grający w go

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wygląda przerażająco

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wygląda czysto

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wygląda nieczysto

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wygląda nieprzyjemnie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wzbudza emocje

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co zachwycające

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co świadczy o arogancji

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

łowa, które budzą niepokój

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wygląda identycznie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co odpychające

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co nabiera znaczenia

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

udzie, którzy wyglądają na cierpiących

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, czego zazdrościć innym

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co niecierpliwie oczekiwane

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co niepokoi

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

czasie żałoby

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

adca cesarski kapitan Tadanobu i kapitan Nobukata...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co brzydkie, choć niegdyś wydawało się wspaniałe

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ie można liczyć na...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

zytanie sutr

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co dalekie, choć bliskie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co bliskie, choć dalekie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ródła

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ubernatorzy prowincji

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rząd *Gon no kami*^[73]

Dostępne w wersji pełnej

---

[73] Urzędnicy, którzy oczekiwali na awans na gubernatorów prowincji, otrzymywali tytuł gon no kami, czyli urzędnika oczekującego na zwolnienie stanowiska.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

onorowi urzędnicy piątej rangi^[74]

Dostępne w wersji pełnej

---

[74] Taibu – urzędnicy, którzy de facto posiadali szóstą rangę, ale po zakończeniu służby otrzymywali honorowy tytuł piątej rangi.

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzędnicy szóstej rangi

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

obieta, mieszkająca samotnie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ama dworu, która wyjeżdża z pałacu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

dy spadnie śnieg

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnego wieczoru za panowania cesarza Murakami...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ani Miare no senji

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

iedy po raz pierwszy przybyłam do pałacu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

udzie wiele zadowoleni z siebie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ysoki urząd jest najbardziej po żadaną rzeczą...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o jesiennej wichurze

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wytworne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

łaże

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wiątynie buddyjskie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

utry

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

biory wierszy chińskich

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

uddowie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

powieści

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

odlitwy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

uzyka

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ry

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ańce

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

nstrumenty

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

nstrumenty dęte

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co godne obejrzenia

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

piątym miesiącu lubię wyjechać...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

porze wielkich upałów

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rysy na Festiwalu Majowym

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

apach ubrań

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

jasną, księżycową noc

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co powinno być wielkie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co powinno być krótkie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co powinno być w domu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzystojny posłaniec niesie list...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

yjazd cesarza

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ic nie irytuje mnie bardziej...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ieznany mężczyzna na korytarzu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ej Wysokość rezydowała w pałacu Sanjō...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ziesiątego dnia dziesiątego miesiąca

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ikt nie ma lepszego słuchu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rudny kamień do rozcierania tuszu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

iorę do ręki czyjeś przybory do pisania...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

isty są czymś tak banalnym...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ajazdy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

zgórza

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

hramy shintoistyczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

łońce

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

siężyc

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wiazdy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

hmury

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co hałaśliwe

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co niedbałe

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

łowa, które brzmią nieuprzejmie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co impertynenckie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzędy wysokich rangą dostojników

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzędy książąt

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

nisi buddyjscy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzędy dam dworu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ajlepsze miejsca służby

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ալաւ Իւիյօ

Ըստըքնը ւ ւըսյի քըլնըյ

Կըլնըքնըքնը Ըլալօգ (c) Ըօքըրիթ-կըլնըքնըքնը ևլեկթրօնիկնը

udzie, którzy zmienili się tak bardzo, jakby narodzili się ponownie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnego dnia śnieg przykrył ziemię grubą warstwą...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzwi wahadłowe w korytarzu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co szybko przepływa

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, czego ludzie zazwyczaj nie wiedzą

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnego wieczoru w piątym czy szóstym miesiącu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

drodze do świątyni Kamo

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

od koniec ósmego miesiąca...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co wyjątkowo brudne

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co przerażające

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co dodaje otuchy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

odzina aranżuje małżeństwo córki...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co cieszy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ej Wysokość rozmawiała z damami dworu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ego Ekscelencja kanclerz zarządził...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co uświęcone

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ieśni

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

olor spodni

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

trój myśliwski

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

olor płaszcza

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

iedobrze jest używać...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

zaty spodnie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

achlarz rozkładany

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

achlarz zakładkowy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wiątynie i miejsca festiwali

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzylądki

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

hatki

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

znajmianie godzin

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

południe, gdy mocno świeci słońce...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

apitan Minamoto Narinobu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ęczyzna, który zawsze pisał listy „nazajutrz rano”

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ego dnia czyste niebo...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co pełne dostojęstwa

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

urza z piorunami

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

arawany

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

echałam okrężną drogą...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnego dnia spadło dużo śniegu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

omocnicy Mistrza Wróżb

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

trzecim miesiącu spędziłam czas postu...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

świątyni Kiyomizu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wudziestego czwartego dnia dwunastego miesiąca

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ospodarz domu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

om moich marzeń

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

iewanie jest zaraźliwe...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ależy zachować ostrożność...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewien gwardzista...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

atka generała Prawej Strony Michitsuna^[75]

Dostępne w wersji pełnej

---

^[75] Nieznana z imienia autorka *Kagerō nikki – Dziennika ulotnych chwil* (974 r.).

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

atka kapitana Narihira

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

hciałam przepisać wiersz...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ziewczyna niskiej rangi

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewnego wieczoru...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

iastunka bonzy

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewien młodzieniec stracił matkę...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ewna dwórka miała romans...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ozmawiałam z pewnym mężczyzną...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

zata karaginu

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

reny

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ateriały

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

zory na tkaninach

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

atem najlepiej...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

akie to przykre, kiedy tak przystojny młodzieniec...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

horoby

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

akie to przykre, kiedy pada deszcz...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ie znoszę mężczyzn, którzy jedzą...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

izyta w świątyni Hatsuse

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co trudno wyrazić

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ficjalne szaty...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ostojeństwo to najbardziej pożądana cecha...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

iękna twarz

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

posób, w jaki jedzą cieście...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

powiedz coś...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

dziewiątym miesiącu jedną z dam...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

zasem dama musi pożyczyć powóz...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

łody mężczyzna lubiący miłosne przygody...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

rzystojny młodzieniec jechał konno...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

om z dużym ogrodem

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

o, co okropnie wygląda

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

robiło się tak ciemno...

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

apitan średniego stopnia Gwardii Lewej Strony

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

ibliografia

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

wydawnictwie

Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

eria

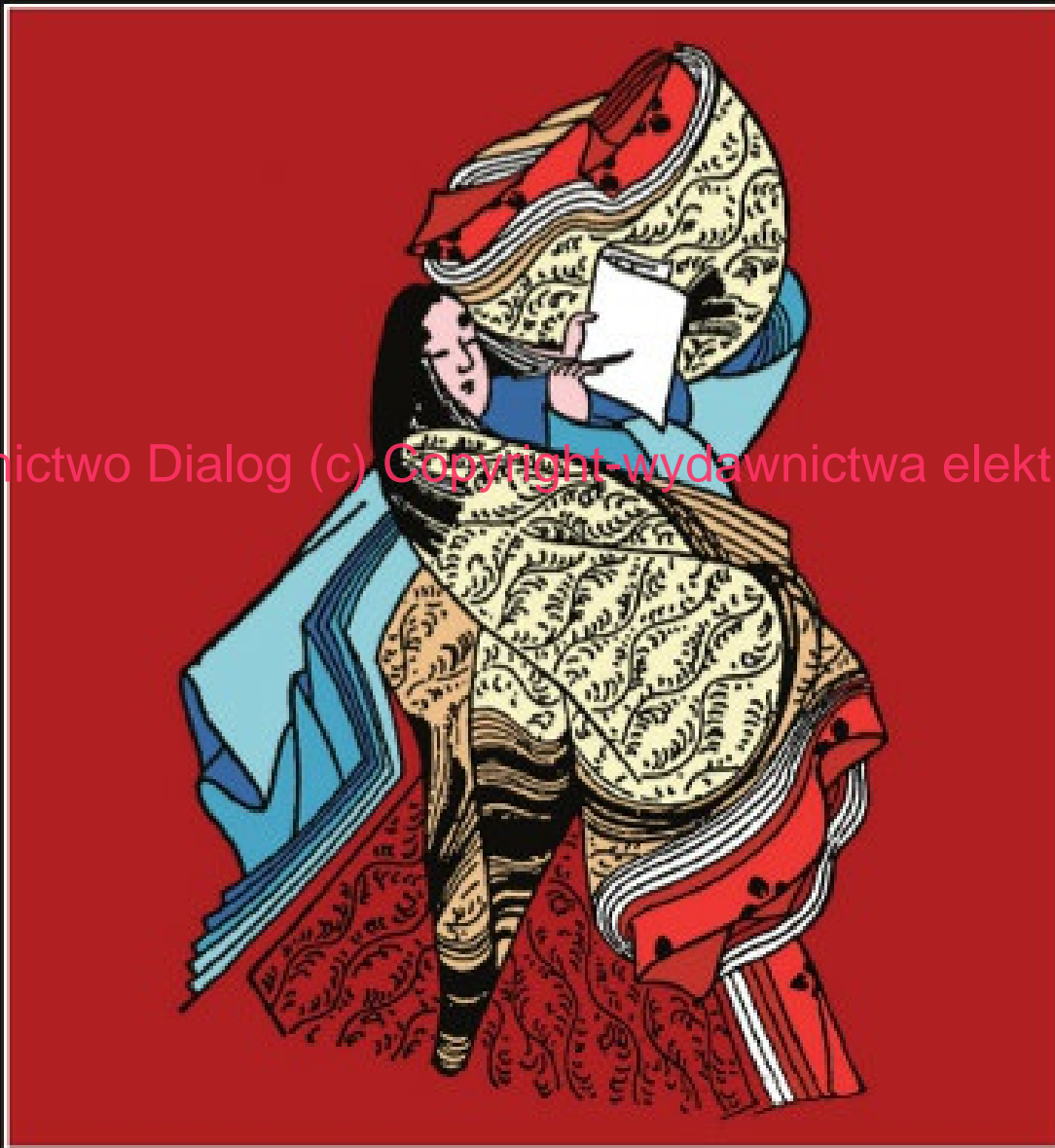
Dostępne w wersji pełnej

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

SKARBY ORIENTU

Sei Shōnagon

Zapiski spod wezgłowia

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright-wydawnictwa elektroniczne

DIALOG